Raadsvoorstel

Onderwerp	GEWIJZIGD Raadsvoorstel Vervolgvoorstel besteding SPUK Energiearmoede
Zaakid	2023-040365
Auteur	Eveline van der Blom +31793468510 E.C.van.der.Blom@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Afdelingshoofd	Looman A.C. (Ton)
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	3 juli 2023
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	Raadsmemo Aankondiging bestedingsvoorstel rijksmiddelen aanpak energiearmoede en overzicht initiatieven tegen energiearmoede; Raadsmemo Verdaging motie 2111-17: In kaart brengen energiearmoede Zoetermeer; Raadsvoorstel Besteding SPUK-gelden Energiearmoede d.d. 12 september 2022; Raadsmemo Aanbesteding uitvoering bestedingsvoorstel SPUK-gelden energiearmoede.
Samenvatting	De gemeente Zoetermeer ontvangt voor maatregelen tegen energiearmoede in totaal € 1.647.466,- van de rijksoverheid. Het bedrag wordt ontvangen met een specifieke uitkering (SPUK) en de besteding moet uiterlijk 31 december 2024 zijn afgerond. De rijksoverheid wil dat de middelen gericht worden ingezet om huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energielasten te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Gemeenten mogen zelf bepalen hoe ze dit bedrag inzetten. Dit kan gaan om kleine maatregelen die snel toepasbaar zijn zoals tochtstrips en radiatorfolie tot een bijdrage aan grotere isolatiemaatregelen zoals vloer- of spouwmuurisolatie. In 2022 is hiervoor een bestedingsvoorstel uitgewerkt. Per amendement heeft de raad besloten om een budget van € 1.405.978,- in te zetten voor ‘fixers’ en een bedrag van € 35.000,- voor communicatie om de bereikbaarheid van de regeling te vergroten. Door de omvang van de opdracht was een tijdrovende Europese aanbesteding nodig, maar door een afwijkingsbesluit van het college is het gelukt om een deel van het beschikbare bedrag (maximaal € 600.000,-) al in de winterperiode ‘22/’23 te besteden. In december 2022 is gestart met de actie ‘Energiehulp aan huis’ om, met behulp van kleine energiebesparende maatregelen en energieadvies, verlichting te bieden aan een specifieke groep huishoudens waar een grote kans is op energiearmoede.

	Toegezegd is om de uitkomsten van de effectiviteit monitor rondom energiebesparende maatregelen rond de zomer van 2023 naar de raad te sturen. De eindrapportages van de marktpartijen en de oplegger geven inzicht in de uitkomsten van de effectiviteit van de actie 'Energiehulp aan huis' (fixers). Het kabinet maakte onlangs bekend in 2023 nieuwe middelen beschikbaar te stellen voor energiebesparende maatregelen ter bestrijding van de energiearmoede. De verdeling van deze middelen is nu - onder voorbehoud van akkoord door de Tweede Kamer – bekend gemaakt in de suppletoire begroting, zodat gemeenten zich kunnen voorbereiden. Nadat de Tweede Kamer daarmee heeft ingestemd, ontvangen de gemeenten in juli deze energiearmoede middelen. In 2023 wordt dan - via een verhoging van de bestaande energiearmoede middelen – € 1.022.624,- beschikbaar gesteld aan gemeente Zoetermeer. Dit bedrag komt bovenop de middelen die in 2021 en 2022 al beschikbaar zijn gesteld. De voorwaarden blijven hetzelfde en de looptijd wordt verlengd naar 2025. Voorgesteld wordt om, in afwijking op amendement 2209-D, het resterende bedrag van € 805.978,-, van het beschikbaar gestelde bedrag van in totaal € 1.405.978,-, te besteden aan 'grotere isolatiemaatregelen' in plaats van aan 'fixers'. En om dit resterende bedrag te verhogen met een bedrag van € 1.229.112,-. Grotere isolatiemaatregelen zorgen namelijk voor een substantiële energiebesparing door woningverbetering en een structurele verlaging van de energierekening. Daarnaast verbetert ook het wooncomfort.
Bijlagen	1. Brief Aanbieding Programma Versnelling verduurzaming Gebouwde Omgeving, september 2022; 2. Aanpak energiearmoede Zoetermeer: Achtergrondrapport bij raadsvoorstel SPUK-regeling (CE Delft); 3. Memo eindrapportages 'Energiehulp aan huis'; 4. Eindrapportage 'Energiehulp aan huis' Winst uit je woning; 5. Gewijzigde Eindrapportage 'Energiehulp aan huis' Sobolt; 6. Eindrapportage 'Energiehulp aan huis' Klimaatroute; 7. VNG inbreng CD klimaatakkoord gebouwde omgeving, maart 2023; 8. Beschikking middelen aanpak energiearmoede, januari 2022; 9. Wijziging beschikking middelen aanpak energiearmoede, juni 2023; 10. Gewijzigde Begrotingswijziging.

Raadsbesluit

GEWIJZIGD Raadsvoorstel Vervolgvoorstel besteding SPUK Energiearmoede
2023-040365

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 juni 2023

besluit

1. In afwijking op amendement 2209-D het al beschikbaar gestelde resterende bedrag van € 805.978,-, te besteden aan ‘grotere isolatiemaatregelen’ in plaats van aan ‘fixers’;
2. In 2023 aanvullend op besluitpunt 1 een bedrag van € 206.488,- ter beschikking te stellen voor ‘grotere isolatiemaatregelen’;
3. In 2023 onder voorbehoud van toekenning van de subsidie een budget van € 1.022.624,- beschikbaar te stellen voor ‘grotere isolatiemaatregelen’;
4. De kosten uit besluitpunt 2 te dekken uit het resterende deel van de (gewijzigde) beschikking ‘Rijksmiddelen aanpak energiearmoede’ van € 206.488,-;
5. De kosten uit besluitpunt 3 onder voorbehoud van toekenning te dekken uit de nog beschikbaar te stellen ‘Rijksmiddelen aanpak energiearmoede’ 2023 van € 1.022.624,-;
6. Toezegging 568 (Monitoring effectiviteit) als afgedaan te beschouwen;
7. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Over de onderdelen 1 t/m 5 en 7 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over onderdeel 6 van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 26 juni 2023

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
De gemeente Zoetermeer ontvangt voor maatregelen tegen energiearmoede in totaal € 1.647.466,- van de rijksoverheid. Het bedrag wordt ontvangen met een specifieke uitkering (SPUK) en de besteding moet uiterlijk 31 december 2024 zijn afgerond (bijlage 7). De rijksoverheid wil dat de middelen gericht worden ingezet om huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energielasten te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Gemeenten mogen zelf bepalen hoe ze dit bedrag inzetten. Dit kan gaan om kleine maatregelen die snel toepasbaar zijn, zoals tochtstrips en radiatorfolie tot een bijdrage aan grotere isolatiemaatregelen zoals vloer- of spouwmuurisolatie.

Bestedingsvoorstel en amendement fixers
In 2022 is hiervoor een bestedingsvoorstel uitgewerkt, waarin drie verschillende maatregelen zijn voorgesteld (energiecoaches/fixers, advies aan VvE's en een witgoedregeling). Per amendement heeft de raad tijdens de raadsvergadering van 12 september 2022 besloten om een budget van € 1.405.978,- in te zetten voor 'fixers' en een bedrag van € 35.000,- voor communicatie om de bereikbaarheid van de regeling te vergroten.

Actie 'Energiehulp aan huis'
Door de omvang van de opdracht was een tijdrovende Europese aanbesteding nodig, maar door een afwijkingsbesluit van het college is het gelukt om een deel van het beschikbare bedrag (maximaal € 600.000,-) al in de winterperiode '22/'23 te besteden. In december 2022 is gestart met de actie 'Energiehulp aan huis' om, met behulp van kleine energiebesparende maatregelen en energieadvies, verlichting te bieden aan een specifieke groep huishoudens in de wijken Palenstein, Buytenwegh, Dorp, Driemanspolder, Meerzicht- West en Meerzicht-Oost, waar de kans op energiearmoede het grootst is (bijlage 2).

Effectiviteit actie 'Energiehulp aan huis'
Tijdens de raadsvergadering is toegezegd om de uitkomsten van de effectiviteit monitor rondom energiebesparende maatregelen rond de zomer van 2023 naar de raad te sturen (toezegging 568). De eindrapportages van de marktpartijen en de memo geven een totaal inzicht in de effectiviteit van de actie 'Energiehulp aan huis' (fixers) (bijlage 3 tot en met 6). Als belangrijkste uitkomsten kwamen naar voren dat dat de marktpartijen moeite hadden om het vooraf gestelde aantal huisbezoeken te realiseren en dat de effectiviteit van het energieadvies (gericht op gebruik en gedrag) moeilijk in te schatten en/ of te berekenen is. Daarnaast is het niet zeker of de effectiviteit van het energieadvies ook blijvend van aard is. Bij kleine energiebesparende maatregelen is niet met zekerheid vast te stellen dat het vooraf gestelde (hoge) bespaarpotentieel ook daadwerkelijk in de praktijk gerealiseerd kan worden. De behoefte van de inwoners lijkt met name te liggen bij de grotere en structurele isolatiemaatregelen.

Vooraankondiging extra energiearmoedemiddelen
Het kabinet maakte op 17 maart bekend in 2023 boven op de in 2021 en 2022 beschikbaar gestelde middelen aanvullende budget beschikbaar te stellen voor energiebesparende maatregelen ter bestrijding van de energiearmoede. De verdeling van deze middelen is nu - onder voorbehoud van akkoord door de Tweede Kamer – bekend gemaakt in de suppletoire begroting, zodat gemeenten zich kunnen voorbereiden. Nadat de Tweede Kamer daarmee heeft ingestemd, ontvangen de gemeenten in juli deze energiearmoede middelen. In 2023 wordt dan - via een verhoging van de bestaande energiearmoede middelen – € 1.022.624,- beschikbaar gesteld aan gemeente Zoetermeer. De voorwaarden blijven hetzelfde en de looptijd wordt verlengd naar 2025.

Voorstel vervolg besteding SPUK Energiearmoede
Er wordt voorgesteld om, in afwijking op amendement 2209-D, niet verder te gaan met de inzet van ‘fixers’, maar het resterende bedrag van € 805.978,-, van het beschikbaar gestelde bedrag van in totaal € 1.405.978,-, te besteden aan grotere isolatiemaatregelen zoals dak-, vloer- en spouwisolatie. Daarnaast wordt voorgesteld om dit resterende bedrag te verhogen met een bedrag van € 1.229.112,-. Hierbij spelen de volgende aanleidingen:

- de verwachting dat doorgaan met fixers een zeer beperkte effectiviteit heeft voor de beoogde doelgroep;
- de vooraankondiging van de extra energiearmoedemiddelen;
- de oproep van de Rijksoverheid en VNG om naast laagdrempelige energiebesparende maatregelen (ook) in te zetten op grotere isolatiemaatregelen. Grotere isolatiemaatregelen zorgen namelijk voor een substantiële energiebesparing door woningverbetering en een structurele verlaging van de energierekening. Daarnaast verbetert ook het wooncomfort.

Deze aanpak richt zich zo veel als mogelijk op eigenaar-bewoners die een grote kans hebben op een hoge energierekening, maar zelf niet de financiële mogelijkheid hebben om energiebesparende maatregelen aan hun woning te treffen. Deze groep eigenaar-bewoners is veelal niet in staat om daadwerkelijk te investeren in hun woning zonder hulp, vanwege gebrek aan investeringskapitaal. Daarnaast kunnen zij hiervoor niet bij een verhuurder terecht. Hierdoor blijft rendabel besparingspotentieel onbenut en blijft deze doelgroep achter. Dit zijn vooral inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum (energietoeslag) en woningen met energielabel D, E, F of G, maar er wordt eventueel ook naar een bredere doelgroep gekeken. De aanpak wordt straatgericht ingestoken, waarbij wordt gekeken naar een zo hoog mogelijke concentratie van de hiervoor beschreven doelgroep en woningen die een voorbeeldfunctie kunnen vervullen. Indien een deel van de straat wordt bewoond door de doelgroep, worden de buren niet overgeslagen.

<u>Beoogd effect</u>
Het beoogd effect is tweeledig. Enerzijds worden de middelen die beschikbaar zijn gesteld, gericht ingezet om huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energielasten te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Anderzijds draagt het bij aan het streven van de gemeente Zoetermeer naar een aardgasvrije stad in 2040.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico’s

1. In afwijking op amendement 2209-D het al beschikbaar gestelde resterende bedrag van € 805.978,-, te besteden aan ‘grotere isolatiemaatregelen’ in plaats van aan ‘fixers’;
2. In 2023 aanvullend op besluitpunt 1 een bedrag van € 206.488,- ter beschikking te stellen voor ‘grotere isolatiemaatregelen’;
3. In 2023 onder voorbehoud van toekenning van de subsidie een budget van € 1.022.624,- beschikbaar te stellen voor ‘grotere isolatiemaatregelen’;
4. De kosten uit besluitpunt 2 te dekken uit het resterende deel van de (gewijzigde) beschikking ‘Rijksmiddelen aanpak energiearmoede’ van € 206.488,-;
5. De kosten uit besluitpunt 3 onder voorbehoud van toekenning te dekken uit de nog beschikbaar te stellen ‘Rijksmiddelen aanpak energiearmoede’ 2023 van € 1.022.624,-;
6. Toezegging 568 (Monitoring effectiviteit) als afgedaan te beschouwen;
7. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

<u>Argumenten</u>
1.1 De rijksoverheid en de VNG roepen op om naast laagdrempelige energiebesparende maatregelen (ook) in te zetten op grotere isolatiemaatregelen
Het ministerie geeft aan dat naast de urgentie om deze winter laagdrempelige energiebesparende maatregelen te treffen, het nemen van grotere (isolatie)maatregelen ook nodig is, omdat het tot een structurele verlaging van het energieverbruik leidt. De Vereniging

van Nederlandse Gemeenten (VNG) ondersteunt dit en heeft opnieuw om aandacht gevraagd om sneller structurele isolatiemaatregelen te nemen om de energielasten voor bewoners te verlagen en inkomenssteun te voorkomen. Daarbij geeft de VNG aan dat zij de energiefixteams zien als een tijdelijke en beperkte maatregel voor huishoudens die nu acuut in de problemen zitten vanwege een hoge energierekening. Het is geen structurele oplossing voor het prijsplafond of voor woningeigenaren met een slecht geïsoleerde woning. Om huishoudens structureel te beschermen tegen energiearmoede, woningen gezonder te maken zijn grotere isolatiemaatregelen noodzakelijk (bijlage 1 en bijlage 7).

1.2 *De afgelopen jaren heeft de gemeente Zoetermeer fors geïnvesteerd in kleine energiebesparende maatregelen en op bewustwording*
Met de rijksbijdrage van € 1.652.400,- (Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)) heeft de gemeente de 'led-actie' opgezet en ongeveer 31.500 huishoudens (koopwoningen) ondersteund met een voucher voor de aanschaf van kleine energiebesparende producten. Met de rijksbijdrage van € 1.341.242,41 (Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)) heeft de gemeente de 'energiebespaaractie' opgezet en ongeveer 24.500 huishoudens (inwoners met een huurwoning) ondersteund met kleine energiebesparende producten. Met de rijksbijdrage van maximaal € 600.000,- heeft de gemeente de actie 'Energiehulp aan huis' opgezet en zijn 2.068 huishoudens met behulp van 'fixers' ondersteund met - het aanbrengen van - kleine energiebesparende producten en energieadvies. Met deze rijksmiddelen en acties zijn bewoners geïnformeerd over de mogelijkheden met betrekking tot energiebesparing en gestimuleerd om daarin stappen te zetten. De inzet op bewustzijn is blijvend nodig, daarin voorziet de gemeente via het energieloket en de (vrijwillige) energiecoaches. Met de hiervoor genoemde inzet is/wordt een goede basis gelegd voor het nemen van grotere isolatiemaatregelen, die een structurele energiebesparing opleveren.

1.3 *Er is door het Rijk een voorstel gedaan voor een verhoging van de bestaande energiearmoedemiddelen voor gemeenten*
Het kabinet maakte op 17 maart bekend in 2023 nieuwe middelen beschikbaar te stellen voor extra inzet van 'energiefixers'. De vooraankondiging is dat de nieuwe middelen voor 'energiefixers' zijn, maar in de toelichting staat dat de middelen kunnen worden besteed om kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen extra te ondersteunen met energiebesparende maatregelen. Die kunnen variëren van kleine maatregelen, zoals energiedisplays en radiatorfolie, tot aan een bijdrage aan grotere isolatiemaatregelen, zoals vloer- en dakisolatie. Het doel is verlaging van het energiegebruik of de energierekening.

De verdeling van deze middelen is nu - onder voorbehoud van akkoord door de Tweede Kamer – bekend gemaakt in de suppletoire begroting, zodat gemeenten zich kunnen voorbereiden. Nadat de Tweede Kamer daarmee heeft ingestemd, ontvangen de gemeenten in juli deze energiearmoede middelen. In 2023 wordt dan - via een verhoging van de bestaande energiearmoede middelen - 185 miljoen euro beschikbaar gesteld aan gemeenten. Daarmee kunnen kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen worden ondersteund. Van de € 185 miljoen wordt € 150 miljoen verdeeld naar rato van het aantal 'energiearmoedewoningen' binnen gemeenten. De overige € 35 miljoen gaat specifiek naar de 19 gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Deze bedragen komen bovenop de 368 miljoen euro die in 2021 en 2022 al beschikbaar zijn gesteld. De voorwaarden blijven hetzelfde en de looptijd wordt verlengd naar 2025.

Naam gemeente	***Bedrag verdeelsleutel energiearmoede***	***Bedrag verdeelsleutel 20 NPLV focusgebieden***	***Bedrag Totaal***
Zoetermeer	€ 1.022.624	-	€ 1.022.624

(Bron: Volkshuisvesting Nederland, Verdeelsleutel energiearmoedecijfers).

1.4 De inzet van kleine energiebesparende maatregelen is minder effectief en bestendig dan de inzet van grotere isolatiemaatregelen

Naar aanleiding van de actie 'Energiehulp aan huis' is de verwachting dat de omvang van de primaire doelgroep (huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de hoge energielasten) onvoldoende groot is om bij de inzet van het resterende bedrag van de toegekende specifieke uitkering (€ 2.035.090,-) blijvend in te zetten op laagdrempelige isolatiemaatregelen. Binnen de actie 'Energiehulp aan huis' is namelijk reeds ingezet op een bredere doelgroep door de actie flat- en straatgericht in te steken en door de selectie van huishoudens op te rekken tot woningen met energie label C. Dit betekent dat bij een vervolgactie de grens van de selectie nog verder opgerekt moet worden. Dit kan door bijvoorbeeld uit te wijken naar andere wijken in Zoetermeer. De verwachting is echter dat dit weinig effectief zal zijn. Het bestedingsvoorstel van CE Delft laat namelijk zien dat de focus van de primaire doelgroep zich met name bevindt in de zes wijken van de actie 'Energiehulp aan huis'. Daarnaast is tijdens deze actie ervaren dat de marktpartijen moeite hadden om aan de opdracht (het ondersteunen van ca. 400 woningen per wijk) te voldoen. Bewoners meldden zich grotendeels niet zelf aan voor de actie en bij het langs gaan deur-aan-deur hadden bewoners tevens niet altijd de interesse om mee te doen. Het rendement van kleine energiebesparende maatregelen hangt ook af van een aantal kwetsbaarheden. Bij kleine energiebesparende maatregelen, energieadviezen (gericht op gebruik en gedrag) en bewustwording is de energiebesparing (effectiviteit) namelijk moeilijk in te schatten en of dit ook blijvend van aard is. De (resterende) grootte van de doelgroep en de kwetsbaarheden maken dat het rendement van kleine energiebesparende maatregelen beperkt is.

1.5 De inzet op grotere isolatiemaatregelen zorgt voor een integrale benadering van energiearmoede

Door het resterende bedrag van de toegekende specifieke uitkering (€ 2.035.090,-), aanvullend op de actie 'Energiehulp aan huis' (gericht op de korte termijn), in te zetten op grotere isolatiemaatregelen (gericht op de lange termijn) zet de gemeente Zoetermeer in op een brede aanpak en integrale benadering om energiearmoede onder bewoners tegen te gaan.

1.6 De inzet op grotere isolatiemaatregelen verlaagt structureel het energieverbruik voor de doelgroep

Grotere isolatiemaatregelen zorgen voor een substantiële energiebesparing door woningverbetering en een structurele verlaging van de energierekening. Daarnaast verbetert ook het wooncomfort.

1.7 Het besluit is in overeenstemming met de (gewijzigde) beschikking

De gemeente Zoetermeer heeft een specifieke uitkering ontvangen waarmee kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen ondersteund kunnen worden bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Elke maatregel die kan helpen de energierekening te verlagen of het energiegebruik in de woning te verminderen kan daarbij worden ingezet. Te denken valt aan de inzet van kleine energiebesparende maatregelen zoals tochtstrips en radiatorfolie tot aan een bijdrage aan grotere isolatiemaatregelen zoals vloer- of spouwmuurisolatie (bijlage 8 en 9).

1.8 Alle gemaakte kosten kunnen uit deze specifieke uitkering worden betaald

Het resterende bedrag van de toegekende specifieke uitkering (€ 2.035.090,-) zijn extra middelen die niet op andere wijze op de begroting drukken. Het budget wordt taakstellend ingezet.

1.9 De inzet op grotere isolatiemaatregelen past binnen het gemeentelijk beleid

De gemeente Zoetermeer streeft naar een aardgasvrije stad in 2040. De Warmtevisie Zoetermeer (Transitievisie Warmte) hanteert als uitgangspunt 'het verbeteren van de kwaliteit van woningen met het oog op energiebesparing, comfort en gezondheid', waarbij

wordt beschreven dat isoleren de eerste stap is om naar energiezuinige, comfortabele en uiteindelijke aardgasvrije gebouwen te gaan. Ook het uitvoeringsprogramma eigenaar-bewoners helpt eigenaar-bewoners (individueel en collectief) om stappen te zetten die comfort en energiebesparing in de woning verhogen en waar ze later geen spijt van krijgen.

6.1 De eindrapportages van de marktpartijen en de oplegger geven inzicht in de uitkomsten van de effectiviteit van de actie 'Energiehulp aan huis' (fixers)
Tijdens de raadsvergadering op 12 september 2022 heeft wethouder Velzen toegezegd om de uitkomsten van de effectiviteit monitor rondom de energiebesparende maatregelen rond de zomer van 2023 naar de raad te sturen (toezegging 568). Voorgesteld wordt om op grond van dit raadsvoorstel en de evaluatie (bijlage 3 tot en met 6) toezegging 568 als afgedaan te beschouwen.

Kanttekeningen

1.1 De verhoging van de bestaande energiearmoede middelen in 2023 is nog niet definitief beschikt
Het ministerie van BZK doet in de suppletoire begroting een voorstel voor een verdeling van de energiearmoede middelen per gemeente. Nadat de Tweede Kamer daarmee heeft ingestemd, ontvangen de gemeenten in juli deze energiearmoede middelen. De verdeling van deze middelen is nu - onder voorbehoud van akkoord door de Tweede Kamer – bekend gemaakt in de suppletoire begroting, zodat gemeenten zich kunnen voorbereiden.

1.2 Bij grotere isolatiemaatregelen moet rekening worden gehouden met de staatssteunregels
Gemeenten moeten bij het verlenen van de specifieke uitkering voldoen aan de staatssteun regels. Waar gemeenten samenwerken met woningcorporaties en hen willen vergoeden voor het nemen van maatregelen kan dat in principe. Het is echter afhankelijk van de aard van de maatregelen of gemeenten hiermee staatssteun verlenen aan die corporaties. Er is géén sprake van staatssteun als de maatregelen direct ten goede komen aan de huurder. Daarbij valt te denken aan een vergoeding voor het geven van advies, plaatsen van vervangende douchekop, radiatorfolie, energieverbruiksmanager, LED-lampen tegen marktconforme prijzen. Bij woningwaarde verhogende maatregelen zoals bijvoorbeeld glasisolatie, spouwmuurisolatie of het plaatsten van zonnepanelen is wél sprake van staatssteun. Wanneer er sprake is van staatssteun dient de gemeente rekening te houden met de staatssteunregels om te voorkomen dat er sprake is van ongeoorloofde staatssteun.

1.3 Grotere isolatiemaatregelen kunnen bij minder bewoners worden uitgevoerd dan kleine energiebesparende maatregelen
Grotere isolatiemaatregelen kunnen bij minder bewoners worden uitgevoerd dan bij kleine energiebesparende maatregelen. Dit komt onder andere door de hogere kosten van de grotere isolatiemaatregelen. Maar door in te zetten op grotere isolatiemaatregelen wordt een structurele verlaging van het energieverbruik gecreëerd.

1.4 Er zijn woningen waarbij grotere isolatiemaatregelen niet mogelijk zijn
De uitgangssituatie van een woning en de technische mogelijkheden bepalen welke grotere isolatiemaatregelen wel of niet geschikt zijn. Zo zijn de mogelijkheden bijvoorbeeld beperkt om de vloer te isoleren als er geen kruipruimte aanwezig is. Een integrale aanpak met daarin een aanbod van grotere isolatiemaatregelen voor verschillende bouwdelen (dak, vloer, etc.) verhoogt de mogelijkheden tot toepassing van grotere isolatiemaatregelen.

1.5 Er zijn vaak verschillende isolatiemaatregelen nodig om de warmtevraag terug te dringen
Alle maatregelen aan een woning moeten in samenhang worden bekeken. Vaak zijn verschillende isolatiemaatregelen per woning nodig om de warmtevraag terug te brengen of het comfort te verbeteren.

1.6 De gemeente Zoetermeer beschikt nog niet over een (pre-)soortenmanagementplan (SMP)
De Wet natuurbescherming (Wnb) verplicht woningeigenaren om de dieren die in de spouw of onder het dak leven te beschermen. Daarbij is onderzoek nodig om te achterhalen welke soorten aanwezig zijn en welke maatregelen nodig zijn voor bescherming. Een SMP zorgt dan vervolgens voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor gemeente en particuliere isolatie.

1.7 Het is onvermijdelijk dat er huishoudens uit de doelgroep gemist zullen worden
Ook met de grotere isolatiemaatregelen is het onvermijdelijk dat er huishoudens gemist zullen worden. Gegevens over inkomen en energiekosten zijn niet (altijd) op buurt- en adresniveau beschikbaar. Daarom kan energiearmoede niet op adresniveau in kaart worden gebracht. Daarnaast is de doelgroep is moeilijk te bereiken, zoals huishoudens die niet mee doen doordat ze te druk zijn met overleven of de overheid wantrouwen. Ook is er nog verborgen armoede die we onvoldoende in beeld hebben. Als het aantal aanmeldingen achterblijft, bestaat de mogelijkheid met inachtneming van de subsidievoorwaarden om de doelgroep uit te breiden.

1.8 De voorbereidings- en uitvoeringstermijn is relatief kort
De middelen van de toegekende specifieke uitkering moeten uiterlijk eind december 2024 zijn besteed (bijlage 1). Dit betekent dat er in een korte periode nog veel voorbereid en uitgevoerd moet worden, zoals de verdere uitwerking van het voorstel, de voorbereiding en uitvoering van de Europese aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de actie met betrekking tot de grotere isolatiemaatregelen. Hierdoor bestaat de kans dat we het project niet voor eind december 2024 kunnen afronden, waardoor middelen terugvloeien naar het Rijk. Om dit risico te minimaliseren is het van belang om zo snel mogelijk te starten met de voorbereiding en uitvoering.

1.9 Voor de uitvoering zijn we afhankelijk van externe uitvoerende partijen
Door bijvoorbeeld krapte op de arbeidsmarkt, materiaal schaarste en prijsstijgingen bestaat de kans dat er geen (geschikte) uitvoerders beschikbaar zijn en dat de middelen uit de toegekende specifieke uitkering niet tijdig worden besteed, waardoor we de einddatum van de uitkering niet halen. In dat geval zullen de activiteiten worden gestopt en zal het niet uitgegeven deel aan met Rijk moeten worden terugbetaald.

Financiën
De kosten van de energiearmoedebestrijding zijn gemaximeerd tot een taakstellend budget van € 2.670.090,-. De kosten worden gedekt uit een even hoge specifieke uitkering van het Rijk. Met het raadsbesluit besteding SPUK gelden Energiearmoede van 12 september 2022 is hiervan € 1.440.978,- toegekend, zodat voor 2023 nog een deel van € 1.229.112,- resteert om te besteden.

De besteding van de rijksmiddelen wordt als volgt:

• De actie ‘Energiehulp aan huis’ (‘fixers’)	€ 600.000,-
• Communicatie	€ 35.000,-
• Grotere Isolatie maatregelen	€ 805.978,-
Subtotaal	€ 1.440.978,-
• Aanvulling grotere isolatie maatregelen	€ 1.229.112,-
Totaal	**€ 2.670.090,-**

Met de aanvulling is voor grotere isolatiemaatregelen € 2.035.090,- beschikbaar, bestaande uit:
- Een resterend bedrag van € 805.978,- en € 206.488,- (beschikking 1 en 2);
- Een aangekondigd (nog niet beschikt) bedrag van € 1.022.624,- (beschikking 3).

De verdeling van de middelen is indicatief. De actie ‘Energiehulp aan huis’ is nog niet afgerond. De eindafrekening kan pas definitief worden gemaakt na afronding van de actie. Een eventueel saldo zal worden toegevoegd aan een ander onderdeel zo dat het rijksgeld optimaal wordt benut en er geen overschrijding op totaalniveau plaatsvindt. De additionele middelen van € 1.022.624,- zijn nog niet beschikt. De verwachting is dat dit in juli 2023 gebeurt.

Controleprotocol
Gaat mee in de SiSa (single information single audit) verantwoording.

Participatie en Communicatie
Niet van toepassing.

Duurzaamheid
Met dit voorstel worden de toegekende middelen van de specifieke uitkering gericht ingezet om huishoudens in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energielasten op korte termijn te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
In de jaarlijkse voortgangsrapportage Duurzaamheid wordt ingegaan op de voortgang en evaluatie.

<u>Planning</u>
Na het raadsbesluit wordt het voorstel met betrekking tot de grotere isolatiemaatregelen verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Onderdeel hiervan is de specifieke uitwerking over de verdeling van de middelen. Dit is niet opgenomen in het voorliggende raadsvoorstel, omdat dit een verdere uitwerking behoeft. Vervolgens wordt de Europese aanbestedingsprocedure voorbereid en uitgevoerd. Na de selectie van de uitvoeringspartij(en) moet de uitvoering worden voorbereid. Vervolgens wordt gestart met de uitvoering.